

OPERAČNÍ ZASTÍRÁNÍ A MASKOVÁNÍ ve velení a spojení

Pod pojmem operační zastírání a maskování ve věcech velení a spojení rozumíme celou řadu opatření, která mají uvést nepřítele v omyl, pokud jde o přípravu operací, utajit vlastní zámýsl a důkladně promyšlenou pravděpodobnou a živou činnost vojsk a provozem na pojítkách dát nepřátelskému průzkumu možnosti získat takové zprávy, které vyvolávají u něho dojem, že připravujeme činnost docela jiného druhu, než je tomu ve skutečnosti a konečně opatření, která mají nepříteli ztížit podmínky k jaderným úderům na velitelská stanoviště a spojovací uzly.

Úkoly operačního maskování a zastírání ve věcech velení a spojení budou uskutečňovat síly a prostředky, zvláště k tomu účelu vyčleněné. Jejich optimální počet, závislý na situaci a možnostech, nesmí v žádném případě narušit plnění bojového úkolu. Úkoly operačního maskování a zastírání budou spočívat především v maskování velitelských stanovišť a spojovacích uzlů, budování klamných velitelských stanovišť a spojovacích uzlů, demonstraci činnosti vojsk a s tím i spojeným klamným provozem na technických pojítkách zvýšeným ruchem motospojek a spojovacích letounů na určitých směrech.

Při této činnosti musíme dodržovat zásady taktického maskování v takové míře, aby nepřítel nemohl zjistit, že jde o demonstrační činnost nebo klamnou síť velitelských stanovišť či klamný provoz na pojítkách.

Za soudobých podmínek boje operační zastírání a maskování nabývá stále většího významu, co se týče uvedení nepřítele v omyl, hlavně pokud jde o otázku zámýslu a v tom operační zastírání a maskování v otázce velení a spojení bude hrát významnou úlohu.

Operační zastírání a maskování v otázce velení organizujeme na celou dobu operace, s jejímž plánem musí být i sladěno. Operační zastírání a maskování plánuje štáb frontu, někdy i armády (zpravidla na ZVS) a zahrnuje do něj i otázky velení a spojení, při jejichž zpracování spolupracuje štáb náčelníka spojení, který musí vypracovat pro tuto činnost zvláštní rozkazy.

Mezi nejdůležitější úkoly k maskování útočné operace patří utajení míst velení a spojení.

Směr hlavního úderu (i pomocného) můžeme utajit skutečným klamným a demonstračním útokem s obvyklým provozem na technických pojítkách při tomto druhu bojové činnosti. Tato maskovací opatření musí být těsně spjata se základ-

ním manévrem, poněvadž případný úspěch na směru demonstrační činnosti vyžadá si přeskupit síly a změnit i směr hlavního úderu. Takový okamžik v útočné operaci bude vyžadovat od náčelníka spojení rychlé rozhodnutí a rychlý manévr spojení k zabezpečení velení na novém směru. Plán spojení k zabezpečení velení na demonstračním směru bude nutné sladit s celkovým plánem spojení útočné operace.

Obsahem zastírání a maskování v otázce velení a spojení v přípravném období útočné operace bude

- klamná činnost vojsk,
- budování klamných velitelských stanovišť,
- maskování skutečných velitelských stanovišť a spojovacích uzlů,
- zintenzivnění činnosti pojiček na podružných směrech a v prostorech klamně činnosti vojsk,
- zákaz rádiového provozu a omezení provozu na ostatních,
- rušení práce nepřátelských radiolokátorů a to aktivně (bombardováním, diversní činností a rádiovým rušením) i pasivně (vytvořením radiolokačních poruch ze závěsů z kovové fólie, skrytím objektů a vytvořením klamných objektů).

V průběhu útočné operace to bude demonstrační činnost na podružných směrech spojená s provozem na pojičkách, maskování přemísťování velitelských stanovišť a přísná kázeň provozu na pojičkách.

V průběhu přeskupování vojsk můžeme uvést nepřítele v omyl klamným rádiovým provozem. V původních prostorech soustředění udržujeme dále takový rádiový provoz, jako v době, když tam byla vojska. V nových prostorech zakážeme vůbec rádiový provoz. V klamných prostorech naproti tomu organizujeme klamný rádiový provoz, imitující práci štábu, především k upoutání pozornosti nepřátelského průzkumu pojičky. Klamný rádiový provoz organizujeme podle předem vypracovaného plánu, za použití samostatných pomůcek utajeného velení. Tyto rádiové stanice předávají klamně rozkazy, nařízení a hlášení. Zprávy, které budou vysílány rádiem, musíme předem připravit, aby tvořily logický celek v souladu s celkovým plánem operačního maskování. Zvýšenou péčí musíme věnovat tomu, aby klamně rozkazy a hlášení neměly za následek nesprávná taktická opatření u vlastních vojsk. Živelnost v zastírání a maskování rádiovými pojičky nebo pojičky vůbec, by mohla nejsnáze prozradit operaci.

Klamné převozy můžeme naznačit klamným rádiovým provozem za chodu na stanovených pochodových osách, bez použití nebo i s použitím maket.

Důležité bude, aby jednotky, které uskutečňují jakýkoli klamný provoz na pojičkách, nevěděly, že jde o zastírací činnost a plnily tento úkol jako skutečný bojový úkol.

Rádiovému maskování byla v poslední válce věnována zvláštní péče.

Při zahájení příprav k útoku na Francii hitlerovské velení použilo rádiového maskování k představě přísunu celé armádní skupiny ve složení tří sborů s cílem, aby francouzské velení bylo donuceno držet v bojové pohotovosti útvary na daném směru. Při tom byla pečlivě připravena nejen operační stránka rádiového maskování, ale i technická, tj. správně určen výkon vysílání, volba frekvencí, možnost zachycení a zaměření, hustota provozu a to vše za tím účelem, aby francouzský rádiový průzkum nepoznal, že jde o klamný rádiový provoz. Hlavní úsilí bylo soustředěno na znázornění velitelské sítě. Všechny radiogramy byly normálně kódovány.

V den útoku armádní skupina, sbory a divize začaly prověřovat spojení. Rádiový provoz pro součinnost mezi armádními skupinami byl otevřen a byl tak krátký, aby nevzbudil nedůvěru, ale při tom tak dlouhý, aby jej mohl francouzský rádiový průzkum zaměřit. Údaje rádiového provozu měly umožnit zjistit členění operační sestavy a rozmístění v pohotovostních postaveních.

Výsledek tohoto rádiového maskování není znám.

Na východní frontě začátkem roku 1942 vydalo hitlerovské vrchní velitelství pozemních vojsk třem velitelským skupinám směrnice k rádiovému maskování.

Jeho cílem bylo představovat větší množství svazků pozemních sil a současně zmást sovětské velení v přehledu o vztazích podřízenosti a hranicích jednotlivých úseků.

Okamžitě po zahájení klamného rádiového provozu opakovalo sovětské letectvo nálety na KUBYŠEV, přestože toto město nebylo před tím bombardováno. Obsah vysílaných zpráv odpovídal dané operační situaci. Pro vnitřní potřebu byla klamná sdělení označena heslem, měnicím se pro každou zprávu.

Hitlerovské velení však podceňovalo sovětský rádiový průzkum, který brzy odhalil klamný rádiový provoz, chvílemi násilně improvizovaný. Několik radiogramů i s odpovídajícím obsahem nedonutilo sovětské velení k nesprávným opatřením.

I dnes je nesnadná představa, že rádiové maskování v menším rámci může mít úspěch.

V obranné operaci bude hlavním obsahem operačního zastírání a maskování ve věcech velení a spojení uvést nepřítele v omyl pokud jde o organizaci naší obrany, organizaci velení a spojení a zamaskovat skutečný systém velení a spojení. Provoz na technických pojítkách (hlavně rádiový) bude se zřetelem na možnost odposlouchávání a zaměření silně omezen. Plnit tyto úkoly bude daleko složitější než v útočné operaci.

Klamná síť velitelských stanovišť a spojovací sítě musí odpovídat celkovému plánu operačního zastírání a maskování a musí být organizována tak, aby byla v potřebné míře zjistitelná radiolokátory, průzkumem i pozorováním. K zamaskování a vytvoření klamných velitelských stanovišť i spojovacích zařízení můžeme výhodně použít různé makety a odrážedla. Výhodné bude zřít i klamné cesty a přístupy k velitelským stanovištím (vysypat písek nebo projet auty). K výstavbě klamných spojovacích zařízení můžeme použít různý náhražkový materiál. U klamných velitelských stanovišť bude účelné vybudovat i klamné přistávací plochy pro spojovací letouny a popř. i značkovat menší provoz. Všechna tato opatření budou ovšem vyžadovat určité síly a prostředky, kterých v obranné operaci nebude dostatek. Stáby frontu nebo armád, které budou plánovat operační zastírání a maskování musí tuto okolnost vzít v úvahu, aby na úkor zastírání a maskování nebyly narušeny úkoly při dokonalé výstavbě velitelských stanovišť a organizaci spojení.

Zvláštní péči vyžaduje maskování skutečných velitelských stanovišť a to nejen v přípravném údobí operace, ale i v jejím průběhu, zvláště po přechodu na rádiové spojení. Proto do doby zahájení zteče nepřítele můžeme použít rádiové spojení pouze k zabezpečení spojení s pozemním a leteckým průzkumem, ke hlášení službě, s předsunutými oddáky a v dělostřeleckých sítích k řízení palby jen v případě přerušení linkového a směrového spojení. Během boje o hlavní pásmo obrany můžeme použít rádiové spojení ke spojení s bojujícími svazky a útvary prvního sledu operační sestavy, v dělostřelectvem, v dělostřelectvu a s letectvem.

Rádiové stanice (vysílače), určené k obsluze velitelského stanoviště, musí být umístěny mimo prostor velitelského stanoviště. Přistávací plochy pro spojovací letouny umísťujeme tak, aby svým provozem neprozradily umístění velitelského stanoviště. Zřizujeme je asi 3—4 km stranou v prostoru mezi hlavním a záložním stanovištěm. Linkové vedení přicházející k velitelským stanovištím musí být pečlivě maskováno (nejlépe zakopáno). Rovněž provoz pohyblivých pojítek (přistupové cesty k velitelskému stanovišti) nesmí prozrazovat umístění skutečného velitelského stanoviště.

K maskování velitelských stanovišť a spojovací soustavy proti radiolokačnímu pozorování ze strany nepřítele můžeme výhodně využívat ochranných vlastností terénu, které zabraňují šíření elektromagnetických vln a rovněž obranných zařízení. Maskování velitelských stanovišť a spojovacích zařízení začíná již tedy při volbě velitelského stanoviště a míst (tras) pro spojovací zařízení. Zároveň s budováním skutečných velitelských stanovišť a spojovacích zařízení budujeme klamná velitelská stanoviště a spojovací zařízení. Skutečná velitelská stanoviště a spojovací zařízení maskujeme úplně a dokonale, neboť poloviční maskování znamená prozrazení. V maskování neustále pokračujeme a prověřujeme je všemi prostředky. Soustavu spojení a velení maskujeme proti prostředkům nočního vidění jako ve dne při využití ochranných vlastností terénu a maskování materiálu.

K oklamání nepřítele — pokud jde o naši bojovou činnost — můžeme s úspěchem využít i spojovací sítě civilního sektoru a to k předávání klamných zpráv. Důležitou pomoc může sehrát i využití zahraničního tisku a rozhlasových stanic.

I zvukovému maskování je nutné věnovat z operačního hlediska zvýšenou pozornost, např. utajení zvuku palbou dělostřelectva a zvýšenou činností letectva nebo v druhém případě napodobením hluku pohybu vojsk na jiné činnosti.

Zvýšený význam operačního zastírání a maskování stává před námi otázkou vytvořit samostatné maskovací jednotky vybavené i po stránce spojovací, kterými bychom posilovali podle potřeby svazky nebo i svazy.